

## Tárgytematika / Course Description Jogracionalizáció és jogfejlődés

N\_DO12

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Szigeti Péter

Félév / Semester: 2024/25/2

Beszámolási forma /

Assesment: Beszámoló (háromfokozatú)

Tárgy heti óraszám /

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Teaching hours(sem.): 12/0/0

---

### OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

#### A tantárgy célja:

A jogi racionalizmus fogalmi kritériumainak számbavétele, makro- és mikroszinten, annak érdekében, hogy empirikusan is kutathatóvá váljon meghatározott jogrendszerek, illetőleg jogterületek vonatkozásában a doktoranduszok számára.

---

### TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

#### A tantárgy tematikája:

A kettős racionalitás problémája a nyugati államfejlődésben. Változás és fejlődés különbsége. A jogfejlődés szemléletes útja: sámán-bíró-kódex. A jogfejlődés fő vonala és a jogi ideáltípusok (formálisan irracionális, materiálisan irracionális, formálisan racionális, materiálisan racionális). A jogi racionalitás jelentései. Az ideáltípus megismerés problémái: az empirikus tények teljességéhez és a fejlődéstörténeti rekonstrukcióhoz való viszonya. A politikai erőviszonyok és az imperium hatása. A jogászság szerepe. A gazdasági feltételek. Kritikai észrevételek Weber teóriájához: a precedensjog kontinentalizálódása és a kontinentális (EU) jog esetjogiasodási tendenciája (Az luxemburgi EU bíróság hatása). Materiális ellentendenciák és értékelésük a jogfejlődés formális racionalizációjában. Értékelés a ma álláspontjáról (az alapjogi bírászkodás novuma). Az EU jogfejlődése. Közösségi jog és nemzeti jogrendszerek viszonya. Kutatási problémák: I. mitől és hogyan tagozódik a jog? II. Rendszerszerű képződmény –e? III. A jogi racionalizmus mikroszinten: jogász érvelés – jogdogmatika – jogalkalmazás toposzok

beszámoló

---

**KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL**

**Kötelező irodalom:** Szigeti Péter – Takács Péter: A jogállamiság jogelmélete (tematikusan vonatkozó részei) Napvilág, 2005. második, bővített kiadás

Szigeti Péter: A valóság vonzásában c. kötetből:

A jog varázslat alóli felszabadulása Max Weber jogfejlődési magyarázata.

Szigeti Péter: Szabály és norma azonossága és különbsége Normakontinuum elmélet – kitekintéssel a generálklauzulák és a jogelvek közötti különbségek természetére in: Norma és valóság SZE – MTA PTI, 2006, 203-230.

Szabó Miklós: ARS IURIS A jogdogmatika alapjai Miskolc 2005.

Max Weber: Jogszociológia Gazdaság és társadalom 2/2. KJK, 1995.

**Ajánlott irodalom:**

Eörsi Gyula: Összehasonlító polgári jog. Jogtípusok és a jogfejlődés útjai. Akadémia, 1975.

Walter Cairns: Bevezetés az EU jogrendszerébe. CO-NEX Könyvkiadó Kft, 1999.

Az Európa Tanács válogatott egyezményei. (magyar kiad. főszerk.: Masenko-Mavi Viktor).

Conseil de l' Europe-Osiris, 1999.

H. Sumner Maine: Az ősi jog Gondolat 1988

Varga Csaba: A kodifikáció mint társadalmi-történelmi jelenség Akadémia, 2. kiad. 2002.

---

**AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL**